

بازنشر کتاب «برجام؛ سیاست‌ها، دستاوردها و الزامات»

روایتی منصفانه از برجام

مهم‌ترین دستاورد جمهوری اسلامی ایران در موضوع برجام، تثبیت حق برخورداری از انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای در چارچوب داشتن چرخه کامل سوخت هسته‌ای است. در واقع، پیش از این به جمهوری اسلامی فشار می‌آوردند که ایران اگرچه می‌تواند از انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای استفاده کند، اما حق غنی‌سازی در داخل کشورش را ندارد که اکنون با برجام حق غنی‌سازی ایران تثبیت شده است.

برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) که در ۲۳ تیرماه ۱۳۹۴ بین جمهوری اسلامی ایران و اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد به همراه آلمان، موسوم به ۵+۱، مورد توافق قرار گرفت، پس از تأیید شورای عالی امنیت ملی، مجلس شورای اسلامی و نهایتاً مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، در تاریخ ۲۶ دی‌ماه ۱۳۹۴ رسماً به مرحله اجرا درآمد. این توافق پس از حدود ۱۲ سال مقاومت، صبوری و پرداخت هزینه از سوی ملت ایران و مدیریت هوشمندانه و مدبرانه مقام معظم رهبری، حضرت آیت الله خامنه‌ای و همچنین، بیش از ۲۲ ماه مذاکره فشرده در دولت یازدهم، به دست آمد و متن آن منتشر گردید. حدود یک هفته پس از آن، در ۲۹ تیرماه نیز شورای امنیت سازمان ملل متحد با صدور قطعنامه ۲۲۳۱، شش قطعنامه تحریمی پیشین را که بر برنامه هسته‌ای ایران وضع شده بود، ملغی کرد و به بیش از یک دهه تلاش برای منزوی‌سازی دیپلماتیک و تحریم از طریق این قطعنامه‌ها پایان داد. در عین حال، مهم آن است که این توافق با حفظ و پاسداشت ارزش‌ها و توان‌مندی‌هایی به دست آمد که ملت ایران و نظام جمهوری اسلامی با استقامت و پایداری بر مواضع خود، در طول بیش از یک دهه بر آن‌ها پای فشرده بود و حاضر نبود عزت و کرامت انسانی و ملی خود را در برابر معیشت و مواهب دنیوی قربانی کند و مانند بسیاری از دیگر ملل در طول تاریخ روابط بین‌الملل، در برابر قدرت‌های بزرگ سر خم کند و تسلیم افزون‌خواهی‌های آن‌ها شود. تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای نیز به درستی و از همان ابتدا بر شأن و حیثیت ملی و پرستیژ کشور در طول مذاکرات پافشاری کرده و تأکید نمودند که حتی در سناریوی برد-برد نیز حاضر نیستند هیچ امتیازی را که متضمن خدشه به این جایگاه باشد به طرف‌های مقابل بدهند. همین تأکید و ابرام بود که توانست استقامت و ایستادگی ملی را به امید اجتماعی برای آینده بهتر و پیشرفت تبدیل کند و دیپلماسی هسته‌ای را به مثابه پلی برای پیوند میان آن‌ها ارزش ببخشد. بنابراین، روایت منصفانه آن است که مهم‌ترین دستاورد جمهوری اسلامی ایران در موضوع برجام، تثبیت حق برخورداری از انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای در چارچوب داشتن چرخه کامل سوخت هسته‌ای است. در واقع، پیش از این به جمهوری اسلامی فشار می‌آوردند که ایران اگرچه می‌تواند از انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای استفاده کند، اما حق غنی‌سازی در داخل کشورش را ندارد که اکنون با برجام حق غنی‌سازی ایران تثبیت شده است. آن‌ها برای این هدف خود، تحریم‌هایی را به ملت بزرگ ایران تحمیل کردند که به اعتراف دوست و دشمن، در طول تاریخ روابط بین‌الملل بی‌سابقه بود و تا آن زمان هیچ ملتی در معرض این آزمون بزرگ قرار نگرفته بود. هرچند از بدو پیروزی انقلاب اسلامی در اقدامی هماهنگ، تحریم‌هایی علیه ایران به ویژه از ناحیه آمریکا وضع شده بود؛ اما

تحریم‌هایی که به گفته غربیان برای جلوگیری از تولید سلاح هسته‌ای بود، به قدری گسترده بود و با اتفاق بین‌المللی صورت می‌گرفت که چین و روسیه را هم به امضای قطع‌نامه‌های تحریمی وادار می‌کرد. دایره تحریم‌ها در زمینه‌های مختلف سیاسی، علمی، اقتصادی، خرید و فروش سلاح و مهم‌تر از آن نشانه‌رفتن گلوگاه اقتصادی ایران یعنی صادرات نفت را شامل می‌شد که اگر به توافق نهایی نمی‌رسیدیم، به گفته رئیس‌جمهوری به یقین صادرات نفت ما به تعطیلی کشیده می‌شد. هرچند کشورهای غربی در هر مورد که قطع‌نامه‌هایی را علیه ایران صادر می‌کردند، مدعی می‌شدند انگیزه صدور قطع‌نامه‌ها جلوگیری از برنامه اتمی ایران است؛ اما واضح بود که هدف نهایی از تصویب آن‌ها به زانو درآوردن اقتصاد کشور و به تسلیم وادار کردن مردم سلحشور و نظام مقاوم جمهوری اسلامی ایران و در رأس آن مقام معظم رهبری بود؛ خوابی که البته هیچ‌گاه تعبیر نشد. بر این اساس، توافق هسته‌ای را می‌توان حاصل کارزاری دیپلماتیک، پیشرفت‌های بازگشت‌ناپذیر هسته‌ای و پایداری و صبوری نظام و ملت سرافراز ایران و البته، عنایات الهی دانست؛ کارزاری که مطرح‌ترین قدرت‌های جهان از جمله پنج عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد در یک طرف میدان قرار داشتند و ملت و دولت تمدن‌ساز و تاریخی ایران و نمایندگان آن‌ها در سوی دیگر و در نهایت، طرف‌های مذاکره و به ویژه دشمنان کشور وادار شدند در برابر منطق، عظمت و یکپارچگی ملت و دولت ایران سر تعظیم فرود آورند و حقوق آن را بر اساس معاهدات بین‌المللی بپذیرند. بر این اساس، کتاب حاضر، از منظری علمی و بر اساس همکاری جمعی از فرهیختگان و اعضای هیئت علمی دو مجموعه پژوهشکده مطالعات راهبردی و مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری، به تبیین و شرح سیاست‌ها، دستاوردها و الزامات برجام پرداخته است. سویه علمی و نگاه متخصصانه نویسندگان، این اثر را به مثابه راهنمایی برای سیاست‌گذاران و مسئولان جمهوری اسلامی از یک سو و محققان و پژوهش‌گران از سوی دیگر، در راستای شناخت دستاوردهای برجام با هدف بهره‌مندی بهینه از آن‌ها و همچنین، پیامدهای هزینه‌زای برجام با هدف مدیریت و تحدید آن‌ها ارزشمند کرده است. هم‌چنانکه راهنمای مناسبی برای شناخت الزامات اجرایی شدن برجام در شرایط کنونی نظام بین‌الملل به شمار می‌آید.

متن کامل کتاب برجام را می‌توانید از لینک زیر دانلود کنید. همچنین فایل تک تک مقالات به صورت جداگانه نیز بارگذاری شده است.